

Tusen skäl att leva

VÄNSKAP ÄR EN GÅVA

Predikan, Korskyrkan, Borås, 14 mars 2010, Micael Nilsson

EN ISBRYTARE

Även om jag brukar gå och tänka på min söndagspredikan mest hela veckan, mer eller mindre och oftast mer, brukar jag i första hand avsätta en stor del av mitt fredagsarbete åt att sitta ner, läsa, studera, be och fundera för att tillslut förhoppningsvis också ha någonting att skriva om det ämne vi ska ta upp.

Nu är det alltså fredags morgon. Jag har kört Maria till arbetet och Johanna till skolan. Jag kastar ett snabbt öga på nyheterna i TV:n som står på under det att jag håller upp en varm kopp kaffe. Första nyheten handlar om båtar som frusit fast i isen ute i Östersjön. Så får vi några snabba bilder på några mindre båtar som cirkulerar runt det stora fartyget. De är isbrytare. Och snart får vi veta att dessa isbrytare nu efter en natts arbete lyckas befria flera fastfrusna färjor. Med ordet isbrytare ännu ekande i mitt sinne slår jag mig ner för att försöka samla mina tankar omkring dagens tema som alltså lyder: Vänskap är en gåva.

Rubriken är i själva verket en underrubrik. Vi vet att många kämpar med livet och därmed också med livsglädjen. Det är tuffa tider för många. Ekonomisk kris med både arbetslöshet och större effektivitetskrav på olika arbetsplatser verkar ha delat in en stor del av befolkningen i två stora fack: De som inget arbete har och de som har alldeles för mycket.

Hur som helst vill vi i dessa gudstjänster läsa ett antal livsbejakande, motivationsstärkande och hoppingivande bibeltexter. Texter om en Gud som ville våra liv och om Hjälparen vid vår sida. Förra söndagens tema var därför: Livet är en gåva. Den här dagen talar vi om att vänskap är en gåva. Och kommer du tillbaka nästa vecka kommer du få höra någonting om den helige Andes gåva och närvaro i våra liv.

Alltså tar jag en klunk varmt kaffe för att liksom klara tanken en smula. Men av något märkligt skäl har den där isbrytaren fastnat i min hjärna. Inte för att den inte behövs där, som du nog kan ana, men ändå... den är i vägen. Jag försöker koncentrera mig, tar en klunk kaffe till, och tänker på ordet vänskap. Vad är egentligen vänskap? Men så kommer den eländes isbrytaren förbi igen. Vad har den här att göra? Jag vet inte, tror du att Gud kan tala så, eller är det bara ännu ett utslag av att hjärnvägarna snöat igen?

Vänskap... isbrytaren... vänskap... isbrytaren igen... nej, vänskap är... och så isbrytaren än en gång... till dess att jag slutar att streta emot. Till dess att jag ser att detta ju är rent genialt. Här har människor frusit fast i isen till dess en isbrytare befriat dem. Den lilla båten omkring den stora passagerarfärjan är ju en fantastisk bild av just vänskap. Låt mig komma tillbaka till det, sist av allt. Men låt oss först nu läsa ett antal bibelverser. Syftet med min predikan idag är att försöka hjälpa oss att se hur ett av livets stora glädjeämnen är att vara med om att odla vänskap med andra människor, och i detta också sin vänskap med Gud.

BIBELORD

En bok i Bibeln som funderar mycket omkring det här med vänskap är Ords. Lyssna till några av dessa tankar:

Ords 17:9: ”Den som söker vänskap överser med ett fel, den som ältar det driver bort sin vän.”

Ords 18:24: ”Vissa vänner skadar varandra, men en verklig vän är mer tillgiven än en bror.”

Ords 17:17: ”En vän visar alltid kärlek, en broder är till för att hjälpa i nöden.”

Ords 3:32: ”Herren avskyr den som är falsk, men de rättrådiga har hans vänskap.”

Vänskap är någonting oerhört grundläggande för oss alla. Numera finns det välgjorda och väl bekräftade medicinska studier som visar att våra sociala relationer också har stor påverkan på vår hälsa. Så här skriver tidningen suntliv.nu, kommunernas och landstingets organ för arbetsmiljö och hälsa: ”Sociala relationer spelar stor roll för människans hälsa. Människor som befinner sig i socialt stödjande miljöer är mindre sårbara för en rad olika sjukdomsframkallande faktorer. Till exempel visade en dansk studie från 1993 av för tidig död i hjärt- kärlsjukdom bland män, att mellan 20 och 40 procent av dödsfallen kunde skyllas på bristande sociala relationer.”

Kristina Orth-Gomér, läkare och professor i samhällsmedicin har t.o.m. visat att bristande socialt stöd kan vara lika skadligt för hälsan som rökning.

Det tycks alltså som om detta med trygghet, sociala relationer och vänskap är någonting oerhört grundläggande för detta att vara människa. Vi blir till genom två människors möte med varandra, och på många andra sätt ”blir vi till” också i mötet med andra.

VAD ÄR VÄNSKAP

Nu är ju ordet vänskap ett ord som behöver fyllas med innehåll. Vi har förmodligen alla våra egna definitioner, och med dem också många olika slags förväntningar på vad vänskap är.

Vad är då vänskap? ”Vänskap är en typ av social relation, i vilken de båda parterna hyser ömsesidig tillit till varandra.”, menar den digitala uppslagsboken Wikipedia.

Det är en ganska bra definition, men den väcker naturligtvis följdfrågan: Hur yttrar sig då en sådan vänskap, en sådan ömsesidig tillit.

Man brukar säga att en bild säger mer än tusen ord. Låt mig därför nu ta fram några bilder, några snapshots, några stillbilder från evangelierna som vi sedan kan bära med oss på vår inre hornhinna när vi funderar över hur vi själva ska odla vänskap.

Bild nummer ett föreställer en slags **WARDAGSVÄNSKAP**

Bilden verkar först skuggad av oro och motsättningar. Jesus samtalar med sina lärjungar, kanske med ett antal andra människor om alla möjliga åsikter som finns om honom, Luk 7:34: ”Människosonen har kommit, och han både äter och dricker, och då säger ni: 'Se vilken frosare och drinkare, en vän till tullindrivare och syndare.'”

Jesus var syndares vän. Jag antar att detta var en anklagelse. Jag antar att de människor som sa det där var arga och gjorde det för att sprida ett ifrågasättande omkring Jesu trovärdighet. Och ändå... för oss andra är dessa ord vårt enda hopp. För oss som sett in i vår egen självbräcklighet... För oss som lärt känna våra egna skuggsidor... För oss som vet att också vi är syndare är orden om Jesus som syndares vän underbara ord.

Bild nummer ett föreställer en Jesus som äter och dricker med människor. Hans motståndare tycker att detta är oandligt. Jesus borde väl fasta, inte festa. Jesus skulle väl be och studera

Ordet, inte skratta och samtala vid bordet. Fast Jesus generar sig inte. Han tycks istället mena att de med sin så kallade andlighet håller på att missa hela saken. Man kan alltså bli så "andlig" att man glömmer bort att vara mänsklig. Men sådan var inte Jesus, för det var verkligen sant det som sades. Han var... och är... syndares vän.

Vardagsvänskapen är viktig. Vi riskerar förstås att ta den för självklart och lika given som brödet på vårt bord. Fast då glömmer vi bort att alla inte har bröd på bordet, liksom att alla inte heller har vänner omkring bordet.

Jag tycker mycket om Tomas Sjödens fina lilla sångtext: "När allt är som vanligt är allting som bäst, just när ingenting händer blir vardan' en fest. Så duka bordet till glädje för en oväntad gäst för när allt är som vanligt är allting som bäst!"

För det är just där, mitt i vardagslivet vi kan göra en av vårt livs allra bästa investeringar. Det är där vi kan investera vår tid i andra människors liv, och i evigheten.

EN VÄN I NÖDEN

Nästa bild är oväntad. Lasaros har dött. När Maria, hans syster uttrycker sin förtvivlan berättar Johannes, Joh 11:33-35: "När Jesus såg hur hon grät och hur judarna som hade följt med henne också grät blev han upprörd och skakad i sitt innersta, och han frågade: "Var har ni lagt honom?" De sade: "Herre, kom och se." Jesus föll i gråt."

Dessa ord har tröstat mig "tusen gånger". Jag tror på en stor Gud, på himmelen och jordens skapare. Jag tror på en mäktig Gud. Jag tror på en helig Gud... och ändå vore min ensamhet stor om jag inte till allt detta fick lägga att jag dessutom tror på en Gud som en gång satt utanför en god väns grav, tillsammans med hans förtvivlade systrar och grät.

Jesus grät fast han visste att döden bara var en övergång till ett annat liv. Jesus grät fast han visste att han hade makt att väcka upp Lasaros igen. Jesus grät, för att han älskade Marta och Maria, och alla oss som då och då måste drabbas av sorg.

Vänskap är verkligen också att ha någon att gråta tillsammans med. När vi just förlorat vår son kom många till oss. De flesta sa: - Vi vet inte vad vi ska säga. Det var helt OK, för Maria och jag hade ändå inte orkat lyssna till dem som hade vetat precis vad man säger när någon förlorat ett barn. Men i vårt kök upplevde vi dessa dagar den vackraste form av vänskap någon visat oss någonsin. Folk satt tysta och lyssnade. Någon grät med oss. Någon kom med mat, eller en blomma. Små korta men livsavgörande besök. Vänskap i nöden. Hur kan man alls klara sig utan sådant?

Den tredje bilden föreställer **DEN TILLRÄTTAVISANDE VÄNSKAPEN**

Bilden är ett nattfotografi. Jesus står i dörröppningen. Utanför står en man med sitt ömma hjärta i sin hand. Nikodemos längtar efter Gud. Han kämpar så gott han kan. Först verkar han vilja imponera på Jesus när han talar om allt han vet och förstår. Och visst är han en rätt imponerande man Nikodemos, medlem av judarnas råd och en laglärare studerad farisée. Men utan frid med Gud, och med en andlighet utan liv. Jesus säger: - Nikodemos, du måste bli född på nytt. Sann tro är inte allt du gör och vet. Tro är att ta emot... liv... från Gud.

Det samtalet, så gott vi kan förstå, förvandlade Nikodemos liv. Det är inte så helt bekvämt. - Förstår du inte detta?, du som ska kallas lärare i Israel, frågar Jesus. Så får Nikodemos plocka ner sina troféer från hyllan, och bli liten igen, som en nyfödd... men nu med Guds liv i sitt liv. Det är där och då, den natten och i det samtalet Jesus ger oss de odödliga orden, Joh 3:16: "Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv."

Ordet förmaning är förstas ett rätt obekvämt ord, men vid närmare eftertanke förstås ett uttryck för verklig vänskap. Och kanske är det bara just i mötet med en verklig vän, där vi känner oss tryggade och bekräftade vi vågar ta emot de tuffare orden som tillrättavisar och korrigerar. Jag vet inte, men jag hoppas att jag har sådana vänner som skulle söka upp mig i händelse av att jag blev förvirrad och höll på att irra mig bort från Gud. Har du sådana vänner?

Den näst sista bilden är en bild av **FÖRBÖN**

Det tycker åtminstone jag. Det ser möjligen kanske först inte särskilt mycket ut som bön. Bibeln berättar om hur några män bär en förlamad till Jesus. När de kommer fram till huset där Jesus finns är det för trångt. De lyfter upp den lame på sin bår på taket. De bemödar sig. Det är tungt. Väl där plockar de bort takpannorna och firar ner den lame framför Jesus. Vad som sedan sker är mellan Jesus och den lame mannen. Bärarlaget har gjort sitt.

Har du någon gång drabbats av förlamning? Vet du vad det är att bli så trött, så besviken eller så full av sorg att du inte ens orkar be. I så fall vet du varför du behöver ett bärarlag ibland som bär när du inte kan, och som ber när du inte orkar. Deras tjänst är förebedjarnas. Därför har vi förebedjare i samband med våra gudstjänster, för att vi ibland inte orkar själva utan måste få söka upp varandra ibland och liksom säga: - Bär mig till Gud.

Den sista bilden är vacker. Det är en bild av **VÄGLEDANDE VÄNSKAP**

Bibeln berättar, Joh 1:40-42: "Andreas, Simon Petrus bror, var en av de två som hade hört Johannes ord och följt med Jesus. Han träffade först sin bror, Simon, och sade till honom: "Vi har funnit Messias" (det betyder Kristus). Han tog med honom till Jesus."

Först: Vänskap kan ibland vara att ta någon med. När Paulus, som förföljt de kristna, kom till tro läser vi att Paulus var i ett svårt läge. Hans gamla vänner såg honom som en svikare. Den förföljelse han dragit igång mot kyrkan kom alltså nu att drabba honom själv. Och de kristna i Jerusalem vågade naturligtvis inte lita på Paulus. Då läser vi, Apg 9:27: "Då tog Barnabas honom med sig till apostlarna och berättade för dem hur Saul på vägen hade sett Herren, som talat till honom, och hur han frimodigt hade predikat i Jesu namn i Damaskus."

Det är inte så lätt att komma ny till en kyrka. Hur kommer man egentligen in i en gemenskap? Hur går man från besök till vänskap? Kanske genom att du tar någon med. Du samtalar med någon och introducerar honom eller henne för andra. Det är väl vänskap? Vänskap enligt styrord, Matt 7:12: "Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem."

Men bilden djupnar ännu mer. Andreas tar med Petrus till Jesus. Är inte det den vackraste vänskap vi kan ge uttryck för, nämligen att hjälpa en vän fram till Jesus?

Jag tror att evangelisation fungerar allra bäst just genom vänskapsrelationer. Att först vara en verklig vän är nog ändå det bästa sättet att förmedla Kristus på. Jag har ett citat av en dr Richard Halverson som en gång sagt: "När människor står i rätt förhållande till Gud och till varandra, blir evangelisation någonting som bara händer helt spontant och konsekvent och nästan helt utan ansträngningar."

AVSLUTNING

Fem bilder av gemenskap. En bild av vardagsgemenskap och en av gemenskap i nöden, en bild av förböns gemenskap och en bild av det vägledande och ibland korrigerande samtalet och sist av allt en bild av en gemenskap där vi hjälper varandra fram till Jesus.

Nu kan du fylla på med tusen egna bilder, men här och nu ska vi snart stänga igen vårt album. Fast först måste vi bläddra tillbaka till den allra första bilden, nämligen till bilden av den lilla isbrytaren i Bottenviken. För vilken bild av vänskap den är. Av en vänskap som bryter is och frigör människor. Vore det inte också en liten bön att be? - Gud hjälp mig den vecka som ligger framför att vara en isbrytare som banar väg fram till dig.